

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. XLVII. Sacrarum virginum cœtus, leges, gubernatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](#)

adstat solutiis crinibus vxor, non parui pupillaris incommodi, que nec dum contigere, mala deflentes, non familia ex pirantem importunis precibus pulsans, ut se cuiquam ruto commendet: sed his impedimentis omnibus exutus animus, vnum inficit solum, quo pacto maiore cum gratia extremum Deo spiritum fundat. Sed & si contigerit morbus, non ex gula prodit vitio, non ex violentia, sed ipsa quoque morborum occasione plena sunt laudibus, non criminibus ullis obnoxiae. Autenim ex vigiliis iugibis, aut ex continuato ieiunio aut ex aliquibus huiusmodi infirmitas nascitur: quo circa etiam facile liberantur. Satis enim illis est ad euadenda languoris incommoda, si vel modice de pristino rigore relaxent.

CAPUT XLVII.

Sacrarum virginum cœtus, leges, gubernatio.

Honorata,
sed rara
gentium
virginitas.

In Ecclesia
multa vir-
gines.

Gloria Ec-
clesie virgi-
natum mul-
titudine.

§. 1. **V**irginum semper magna fuit in Republica maiestas, atque inter Ethnicos quoque locus honoratus. Nam & Romæ Vestalium erat pene senatoria dignitas, & apud Graecos quoque in precio virginitas fuit, rara tamen, id est; cara dignitas. Sed flores illi, quos vix singulos integra regna Gentilium confixerunt, totos Ecclesiæ campos, præsertim de sanguine Dominicano recens irrigua noualia occuparunt; postquam enim Paulus quasi fementem faciens, haec verba sparbit, 1. Corinthior. 7. Dico autem non nuptis, & viduis: bonum est illis sic permaneant, sicut & ego. Quod si non se continent, nubant. Melius est enim nubere, quam vri. Iis autem qui matrimonio iuncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, uxorem à viro non discedere: quod si discesserit, manere innuptam, aut viro suo reconciliari.

Quid efficerit, Corinthus impudicitię famosa cultrix ostendit; nam mox virgines velare cooperunt, & Tert. de Virg. vel. cap. 2. Et Corinthii, inquit, hodie virginis suas velant. Eodem tempore collegium virginum erat Philippus, quod Ignatius salutat. Igna. epist. 8. Et epist. 10. ad Smyrnenses: Saluto & eas, que in perpetua degunt virginitate, & viduas. Et Epist. 12. monet Hernem, ut virginis seruet, tanquam preiosa Christi monilia. De his Clemens, Hieronymus, Ambrosius, Augustinus. Iustinus martyr de his magnifice apud Antoninum gloriatur. Per multa projecto sexus viriusque & sexaginta, & septuaginta nati annos, qui à pueris disciplinam Christi sunt testati, incorrupti & cælibes perdurant; & gloriior me per omne genus hominum nostrorum tales monstrare posse. Sanctus Cyprianus de habitu Virginum, testatur eorum ingentem tuissimum numerum, in Ecclesia sub persecutorum gladiis viuente. Iam referuntur orbis, impletus est mundus eorum, qui capere continentiam possunt, more spadonum viuentes, castrati ad regnum Dei. Cecinit & Virginitatis præconia Naumachius poeta.

Καλὸν μὲν δέμας ἀγνούσχειν, ἀδημῆτε μήνεν
Παρθενικὴν, καθαροῖστ’ αἵματεδηματικάρειν
Μῆτε βαρυτλήτων λαγύνων τῷ Φόρτῳ ἄγουσσαν
Μήτι πόνον τερπέσσαν σύρσενον εἰλεῖσθίν.
Αλλ’ ὅτι βασιλεαὶ φανερὸν θηλυτεράν
Ψυχῆς ὄμρα Φανερὸν περιβιότερον,
Εὐθανάποι καδνοὶ καὶ ἀληθέες, εὐθαμητοὶ
Δεσμωτοὶ επέσσοις νοήματα φαντάτει.

Præclarum sane est castum habere corpus, & manere in uiolatam, virgineam, puris vero semper hymnis gaudere, nec grata circa tenes onus ferentem. Neque Lucina laborem gemitumque tremere. Verum sedere reginam imbecillum mulierum, ani-

mæ lucidum oculum in vita fundentem. Ibi splendidae nuptiae, & verae, ibi mixta diuinis eloquii, lucidas intelligentias generat.

Sed virtutem laudare, facile est, eam inservere, sepius, augere, defendere, difficile, præsternit virtutem mulierum, quæ fragiles sunt, & mutabiles, virtutem præcipue castitatis, quæ internum habet inimicum, & fortē, blanditiis pollentem, de virginum itaque monasteriis, vitaque agendum.

§. 2. Quædam monasteria virginum sunt, quæ Libera castitatem voverunt, alia vero libera sunt, quæ nefasto, an extra Germaniam inueniri possint, in liberis tamen Abbatissa est astricta votis. Non ignoror illos virginum cœtus à multis improbari, sed mores aliquarum illi non institutum reprehendunt. Nam mihi utile plane videtur locum esse, in quo honeste, tutoque virgines educentur ad pietatem, laboreisque sexui necessarios, & conuenientes, quæ deinde cognitis vitae religiosæ exercitiis, vel eam amplectantur, vel nuptui tradantur. Ut sit quasi seminarium virginum & matronarum; modo adsint ea, quæ vita communis honestas requirit, viventur corruptelæ, & quidquid bona famæ obstat potest.

§. 3. De monasteriis vero virginum professarum, Mediocris seu voto obligatarum nos agemus. Ea vero duplicita sunt, quædam enim virgines manuum solo labore vivunt, quædam redditus fuos habent. Omnium maxime illa probo, quorum mediocris est prouentus annuus, ut temporis pro sacris precibus, & lectionibus sit satis, & pars sustentationis ex prouento, labore vero manuum cætera acquirantur.

Labores variæ esse possunt, omnia quæ ad rem yeastiam, quæ vtuntur, pertinent, deinde texere, acu pingere, nere, hortum colere. Cum enim studia, multiplicesque lectiones mulieribus haudquam conueniant, nec perpetua oratio, aut psalmodia usurpariqueat, interpolanda suntilla non ocio, sed labore, quitalis sit, ut spiritum excite, corpus salubriter exerceat, non opprimat, qua de re Episcoporum dum visitat sollicite inquirat. Verum quicquid de integritate, disciplina, conseruatione monasteriorum, in quibus virgines degunt, statui potest, id agente sanctissimo, & prudentissimo Archiepiscopo Mediolanensi, Carolo Borromeo, per Concilium primum, & Concilium quartum Mediolanense constitutum est. Quæ capita inde sumere placuit, tum ut apud Episcopos, Praelatos, ipsorumque virginum cœtus, tanti præfusis, & synodorum auctoritatem habeant, tum vero ut aduerari videant, quæ vita sit sacrarum virginum, & quæ cura salutis, definantque vitam sanctissimam, quam imitari nolunt, infamare. Hoc simus affirmo, in his constitutionibus, Apostolicæ doctrinae, sacrorum canonum, eorumque, quæ de de cura virginum patres tradiderunt, compendium contineri.

In prima igitur synodo hæc statuuntur, ut in monasteriis regularium mulierum, quæ in religionem DEO se dicant, & integra conseruetur vetus disciplina, & se fortasse vquam depravata est, restituatur; ad eamque se ipsa conformantes, in rerum diuinarum contemplatione liberius conquiscent: nos habemus pie recteque viuendi formulæ, partim Concilii Tridentini decretis traditæ, partim proportionate horum temporum ad prouincia nostra utilitatem constitutas, ab omnibus in hac prouincia monialibus, etiam quæ Regularium cura committit, vel alia quavis ratione Episcoporum iurisdictioni subiecta non sunt, ex facultate a summo Pontifice Pio IV. nobis data, seruari omnino iubemus.

De Mo-

DE MONIALIVM NUMERO.

EX Tridentini Concilii iusso, vnicuique monasterio eum Superiorum monialium numerum constitutat, qui pro modo, & facultate loci, & consuetis eleemosynis sufficiunti commode posse, idque intra annum facere studeat; neque cum numerum, nisi suâ monasterio annua, qua pars sit, fructuum accessione, augeri vlo modo licet. Monasteria in quibus duodecim non sunt quâ professa velo utantur, que cum numerum propriis fructibus, aut consuetis eleemosynis alere non possunt, transference, & cum aliis monasteriis eiusdem, aut alterius ordinis viuire studeat Episcopus diligenter, vocatis ad id Superioribus regularibus, si modo res agatur eius monasterii, cuius cura ad illos pertinet.

Si vero eiusmodi vno minime expedire videatur, cum numerum monialium tempore interire, & ad nihilum redigifiat, adempta omnino illis monialibus facultate recipiendi nouitias.

Earum autem monialium monasteria, & monasteriorum fructus iam nunc aliis monasteriis, aut locis, quibus ex legibus eius ordinis deberi videbuntur, attribuantur.

DE PRÆFECTIS ET ALIIS MINISTRIS monialium.

Continuati Piscopi ad duos menses, postquam he constitutiones in magistris mulierum invenientur, Abbatibus ad quacunq; praefectas, quae sum præfecture officium perpetuum esse profitentur, edicta etiam, si ita sicut diximus, moneant, proposita priuationis pena, quam ipso facto subeant, ut illa iura fibi a sede Apostolica concessa, ad alterum mensem ipsius, aut earum vicarius, ac simul illarum Superioribus, si Regulare curæ commissæ sunt, exhibeant; ut in recte habeant, cognoscit, & de iis, si opus erit, ad summum Pontificem referri posset. Quod si ex præscripto tempore non exhibuerint, eo dignitatis gradu illas priuat as Episcopus declareret, detegat, earum Superior, ut aliae in earum locum rite sufficiantur.

Nulla monialis ambiat, aut vlo quois modo, siue directe, siue indirecte per se, aut per aliam, honores officiave aut cuiusvis generis sui monasterii querat, hac constituta pena, ut ipsa, & que sibi in ea re fuerint, in Capitulo per tres sextas febris ad pedes singularium monialium terram desculantes, suam accusent ambitionem, ipsaq; præterea, si id officium conequerantur, eo, ceteris, munieribus priuerunt, Superioris arbitriatu.

Singule propria voluntate deposita, & ad obtendendum parata, ibi Dei gloriam, & communem monasterii viriliteratem tantummodo proponentes, ad honores & officia eas eliger, quas omni remoto humanitas affectu, spiritus sancti impulsu, ad minus magis idoneas esse indicauerint.

Præfecta, quocunq; nomine appelletur, ex Trident. Concilio decreta neminor quadragesima annis eligatur; que in vita honestate vixerit octo annis, postquam professa est. Quod, si in eodem monasterio non eiusmodi reperiatur, ex alio eiusdem ordinis deligi posset. Sanus autem Superiori, qui electioni præfet, hoc etiam incommode esse videatur, Episcopo, vel alio Superiori consentiente, eligatur ex iis, que in eodem monasterio triginta annis maiores natu sunt, queve annis saltē quinq; post professionem recte vixerit. In reliqua constitutiones singulorum ordinum monasteriorum seruentur.

Huiusmodi præfecta, & eius vicaria, Discreta etiam, que alio nomine matres consiliis vocatur, vbi ea à Capitulo eligi consueverunt, tacitus suffragiis coram Superiori, aut eius ministro elegantur, qui extra monasterium ad cancellos, siue clatros stet, ex decreto Tridentini Concilii.

Nequaquam autem a hæc officia deligi possint, nisi præfeta duas ex tribus partibus calculorum tulerit, vel suffragiis, vel successu. Vicaria vero, & Discreta pluribus dimidiaparte crecentur suffragiis.

In quibus monasteriis plures germanæ sorores sunt, si earum una monasterio preficitur, reliqua sorores, neq; Vicaria, neq; Discreta, neq; ianitrices fieri: neq; scribe, aut cellularie officio fungi possunt.

Quarta Synodi hæc decreta sunt.

Aliis decretis, quæ superioribus Concilii de monialibus constitutimus, hæc, quæ, infra præscripta sunt, adiungenda statuimus.

Monasterium ianuas, per quas ad illius septa aditus pateant, duas habeat, & alias præterea nullas. Quarum diu arum ianuarum, vna iumentis, curribus, vehiculisq; agendis, altera aliis vobis, & commodis necessariis inseruat. Quo autem in monasterio vna tantum ad omnem tum actum, tum vñsum sati esse videbitur, in eo illa dumtaxat vna sit.

Ianua vtræq; è duplice affere, eo q; firmo constet, ac sine vñs item sit, ne minima quidem, rimula. Limen è marmore solidove lapide habeat, quod strictum ipsi porta cohæret.

Ianua curvum, iumentorumve, alteræq; ex affibis firmis, ad cancelli speciem confecta, in monasterio ipso adiungatur, que à prima ianua paululum distet, formaque sit in fabrica Ecclesiastice instructionibus demonstrata.

Ad ianuam alteram, aliis vobis accommodatam, cui rotata, quem turnum vocant, adiungetur, moniales due semper assitant, que ianitrices constituentur.

Singula ha tres ianuae clavis duabus, fabrili opere inter se diuersis, claudantur, quarum vnam, etiam die, monasteriis præfecta, alteram monialis, quæ professione anterior est, apud se perpetuo habeat.

Rota omnes amouentur, atque obstruantur, ac in posterum vetita perpetuo sint, preter illam, ianua communis adiunctam, & alteram in loco, quem parlatoriū vocant, extractam, & tertiam, que est in celula confessionum, & quartam in Ecclesia ad sacras vestes, & ornamenta Missæ sacro necessaria è monasterio exponenda accommodatam.

Cibus vero in omni monasterio hospitio, etiam confessarii, è rota communis exponatur.

Singulis rotis à parte anteriori monasterii vincus firmicer impactus sit, ne pro libito verti extrinsecus queant.

Si vero loca, vt dicunt, parlatoria complura erunt, in vno tantum, aut in altero ad summum, Superiorum iudicio rotatis.

Rota, que in Ecclesiam spectat, valva lignæ bina apponatur, alteræ interiores, quarum clavis à præfecta teneatur, alteræ exteriores, quarum clavis apud capellanum sit, aliumve, qui superiori videbitur.

Rotarum altitudo ne maior sit cubito, & vñciis octo; latitudo autem cubitalis.

Rota confessionum minor ab omni parte sit dimidia præscripta quantitate.

Nulla fenestra, præster illas, primo Concilio Provinciae nominatum præscriptas, è monasterio in Ecclesiam, sacrificium exteriorem præfert, ac nerima quidem, ne dum foramen vñllum in ea extet, vnde aspectus, aut collocatio fieri possit.

Fenestra, quæ sanctissima Eucharistia elevatio prospicitur, altius ne pateat cubitis duobus, & vñciis duodecim, late vero, ve altaris latitudo est.

Que fenestra clathra ferrea duo palmi spatio inter se distantia, firmiter confingantur.

Virgo autem ferrea, quibus clathra compacta sunt, singula inter se distent non amplius vñciis tribus.

Sint autem iner se inserte, ita ut loco suo demouerin non queant.

Claudantur autem fenestra ab interiori parte firmis valuis, clavis & clavi que apud præfectam asservetur.

Vbi autem illa è latere altaris, ecclesiæve, aut alio loco, etiam superiori est, vnde moniales eos, qui in Ecclesia exteriori sunt, spectare possint, officiat Episcopus quamprimum, vt super altare, vnde Missæ sacrificium moniales intuentur, ad instructionem præscriptum extruarunt, laterali illa, aliave, quecumque sit, penitus obstruta.

Fenestella, ad Ecclesiam versus spectans, per quam moniales sacram Eucharistiam sumunt, ita alte, apteq; stratur, vt sacerdos illam ministrando cōmode sit, non genua flecat. Cui fenestella extrinsecus valvula lignæ præter illas, quæ modo sunt,

sunt, apponantur, quo parietem equent, earumque clavis, apud confessarium sic perpetuo.

Sanctissimum sacramentum ne alibi quam in altari maiori afferetur, cui lampas in Ecclesia interiori, semper praeceat, & in exteriori, cum illius fores patebunt.

Reliquia sacra in fenestra recondantur, quo ad instructionum nostrarum prescriptum, in pariete ecclesie interioris exedificata, ab eis tantum parte, quo ad exteriorem Ecclesiam spectat, aperi possit. Claudatur autem hæc fenestra tribus clavis, diverso opere confectis, quarum una apud Episcopum, altera apud confessarium, tertia apud monasterium praefectam sit.

Fenestra confessionum alte vncias sexdecim, late duodecim, nec vero amplius pateat; septa autem sit firmis claris ferreis ad formam prescripterationem, & lamina item ferrea bene solida pariete firmisime agglutinata, & formatum, instar ciceris tenuium pleno, panno lineo nigro obducta: qui pannus ligneis tabulis sic assigatur, ut non facile amoveatur.

Loca collocationum interna, parlatoria vulgo vocata, quo in posterum fient, una eademque spaci circumscriptione, nullo interiecto pariete contineantur, & ad forme, qua iam pleraque exedificata sunt, modum accommodentur, vbi id non magno incommodo fieri poterit, ut ab eisdem auscultatricibus omnes possint collocationes exaudiri.

Ne fenestra lamina ferrea, ut primo Concilio provinciali cautum est, vñquam aperiatur, nisi perraro, & ob causam, quam urgentem Episcopus iudicaret.

Ne in locis ad hospitiū vñsum extractus, que foresterie nominantur, vbi interdum ob urgentem necessitatem, aut cibis capitur, aut dormitur, fenestra vlla, ne exigua quidem, insint, quo in monasterium spectent.

Tecta hospitiū, & aliarum cuiusvis generis domorum à monasterio tectis, ut separata penitus, ac valde disincta sint, curvetur omnino.

Quibus monasteriis de vicinorum presertim religiosorum prospectu tollendo ita caueri non potest, sicut Concilio provinciali primo iussum est; eorum fenestra, si lumen excipi aliunde licet, obstruantur; sin minus, ab illa seruitute defendatur operis structura, in instructionibus nostris demonstrata, quo in poricibus item, quas logias dicunt, ab eadem seruitute tuendis, adhibeatur.

Horti, qui in monasteriis monialium ample nimis patent, quotidianaque hominum opera, atque cultura opus habent, vbi fieri potest, in angustiores fines concludantur.

Ne fenestra, in vlo cuiusvis ordinis monialium monasterio etiam regularium iuri, curae subiecto, neue oſium vllum, aliudque id generis foramen, vnde aliqui extra monasterium claustra profectus sit, patesiat, aperiatur sine Episcopi, cui monasteriorum omnium clausura commendata est, concessu. Nec vero id ille permitat, concedat, nisi vbi locum diligenter inspexerit, & ita fieri necessarium censuerit. Tuncque ad impedientum, arcendumque eum prospedum illa ipsa cauio, supra mox prescripta, adhibeatur.

Ministris, quibus ob necessarium causam monialium septa ingrediendi facultas aliquando datur, ille solum moniales, quas praefecta delegebit, imperent; alia vero præterea nulla quicquam illis vel habeant, vel alloquantur.

Moniales cum eo in loco, vbi ab aliis, qui foris sunt, etiam a concionatore, aut a superiori videri possunt, sermoni, concionie intersunt, omnes sint facie operia, & connecta velo, usque ad os deducto.

Idem prestant, quo cuiusvis, etiam medico, aut superiori monasterio septa ingredienti, obuiam prodeunt, vel illum exceptiunt, deducuntur.

Probentur ab Episcopo medici aliquor, quos concessu etiam monasteriorum, intra illius septa adhiberi licet, si quando præter medicum ordinarium alios etiam morbi grantias requirunt.

In unoquoque monasterio Episcopi, furnorum, in quibus panis coquatur, vñsum introducant, ut pistoribus corumq; ministri ingressus in monasterium prohibeatur omnino.

Nec vero vir quisquam ad furnum purgandum, inflammandumque, aut ad aliud quicquam faciendum, quod à monialibus fieri, agne potest, introducatur.

Quod in Concilio provinciali primo, de facultate scripta ad monialium monasteria accedendi sanctum est; id tum mares, tum feminas, quoquinque etiam gradu, dignitate, genero illustres, immolante seruare decernimus, etiam pater, mater, fratres, sorores sint monialis, quam visitatum veniunt. Idque omnino vbiique prestari cura Episcopi sit.

Causa necessaria, ob quas intra septa monasterij ingrediebat, in hac provinciali synodo, ex primi Concilii decreto, velexipate, vel tanquam nullo modo necessaria reiecit, in extrema huic Concilii parte edita, atque impresse in singulis monialium monasteriis, etiam regularium cura subiectis, edificantur, & enuntiantur; nec vero ab iis vlo modo, villa ratione, ac pretextu discedi licet.

Fructuum, florumque vasa in monasteriis ne vlo modo teneantur, eos vel fructus, vel flores vendendi causa.

Offulas, & alia huius generis non modo donandi, ut primo Concilio veritum est, sed etiam vendendi causa, à moniali, aut monasterio confici ne licet.

Abstineat monialis à munieribus dandis.

Eleemosynam vero per rotam, portamu monasterii dari vetitum sit omnino, quoniam inde non leuia pericula, vel damna potius extare compertissimum est: sed quibus monasteriis præratione facultatum eleemosynam dare permisum erit ab Episcopo aliō superiore, ab illis detur pecunia, frumentumque, aut aliud eiusmodi piis aliquibus viris, praesertim verolocorum piorum curatoribus, qui pauperibus distibuant alio loco, quam apud monasteria.

Medicamenta, si que Episcopus, aut aliis superiori vendi, aut foras dari permiserit, ab aromataria seniori solumentur, & ab alia præterea nulla; nec vero priuato, sed monasteri nomine, vendantur, denturue.

Moniali ne licet iis, qui extra clauſtra sunt, vel medicamenta parare, præbereue, vel manum medendi causa admoveare, vel remedia exponere, vel aliud quicquam ad rem medicam pertinens exercere.

Caminus si quis in priuatis cellis extractus est, perpetuo ita obstruitur, ut in eo ignis accendi nullo modo queat.

Cum vel fenestra, vel ostium, vel caminus obstruitur, illius cardines sic euellantur, ut non ad tempus, sed ad perpetuam id actum sit.

Idem in fenestris, ostiis & caminis iam obstructis, seruerur.

Communis ille curationis egrotantium locus, quem infirmariam vocant, vbi adhuc exedificatus extractus est, non est, quam certissime potest, constitutatur, extruatur, edificetur. Extra cuius loci fines monialis agrotans ne cubet; at valetudinem recuperata illuc ne diutius moretur deliciarū causa.

Antiquus, & probatus communium dormitionis locorum vñs, vbi fieri commode potest, restituatur, & ad pristinam confitudinem retrocetur.

Intra monasterii septa nemini aliis, nisi monialibus sepulturæ locus detur, situe.

Nec vero monialium cadavera extra septa effrantur ad sepeliendum.

Neminem cuiusvis status, vel conditionis hominem, neque laicum, neque Ecclesiasticum in vlo quoquis monasterio monialium hospitiis illis, quas foresterias dicant, excipit, aut ad ea sine in vrbē, sine in dieceſi diversari licet, excepto confessario sacerdote, cui aliquando ob urgentem necessitatem id conceditur.

In dieceſi vero, monasteriorum etiam visitatori, & curatoriis, procuratoribus, vbi interdum hoc ipsum concedendum necessario, Episcopus censuerit.

Quod de cantu figurato, & musico quovis instrumento, & musicis item die festo Ecclesiæ monialium, in exteriori Ecclesia non adhibendis, Concilio provinciali primi sanctum per nos est; id etiam omni alio die, & tempore illis vetutum esse decernimus.

Nec vero quicquam aliud præter Missam in exteriori illorum Eccle-

rum ecclesie ab aliis canatur; cum vesperrarum, & reliquarum canonicarum horarum officia ab ipsis monialibus canantur.

In unoquoque monasterio, ubi neque locus communis vestium, neque alter est item, in quo operibus elaborandis moniales exercentur, utique, quamprimum fieri potest, constituantur, confrustrantur.

Nemoralis, ianitribus exceptis, alibi, quam loco operibus elaborandis constituto, aci pingat, aliud quicquam manibus elaboret.

Laborum, operumue magistra librum certum habeat, in quo quicquid ex iis laboribus lucri, emolumenue capitur, enucleate ita prescribat, vt cerni facile queat, si quid in ea re desideretur.

In operibus vel accipiendo, vel restituendo nulla alia monialis se ingrat, nisi laborum magistra: cui secum aliquando, cum necesse erit, aliquam monialem, operis alicuius consciendi vsu peritorem, adhibere licet.

Illud parro, quo ad eius fieri potest, caendum erit, vt in monasterio ne sint multiplicia, diversaque genera opera, manuum, seu laboraria.

Hoc loco laborum communi, non solum ad Concilij primi prescriptum, lectio de vita spirituali adhibeatur, verum etiam ab omni otioso verbo abstineatur.

In loco vestuario indumenta cuiusvis generis, vestesque omnes afferuntur. Nec in cellulis, alione loco priuatum, repontatur quicquam, custodiatur quod eo ipso tempore necessarium non sit.

Monialis nummos, ne modicos quidem, apud se quouis nomine ne habeat, neque de profecta etiam consensu, nisi offici, quod gerit, ratio alter posilit.

Alioquin ut proprietatis rea puniatur. Quam pœnam, & prefecta, que id vlo modo, vlloue pretextu permisit, & monialis item subeat, que reficietur, nec prefecta bidui spatio, aut, si hac in culpa sit, superiori quam primum poruerit, non denuntiarit.

Caretur omnino, vt exquisita illa, ac religiosa communis vita ratio, atque vsus in monasterio studiose introducatur; vtque spiritualis vite sancteque institutionis disciplinam, ac studia moniales sectentur diligenter.

Singulis annis, vt primo Concilio iussum est, impensarum, qua in dictum, alium q. monasteri vsum erogare sunt, ratios per eos, quorum interest, a prefecta repeatantur. Quantum vero, & tritici, & vini, & obsonii, & aliarum rerum ad anniversarii vltus sufficienciae vnicumque monasterio satis esse Episcopus existimari, id ipse accurate prescribat. In ea autem praescripta dispensatione, administratione, si prefecta negligenter se prefiserit ab offici sui munere suspendatur.

Aes alienum, quod quinquaginta numerorum aureorum summam excedat, ne in vlo monasterio contrahatur, sine summa curatorum permisso, concessione, qui in magni momenti rebus Episcopum consulant.

Ne secularibus negotiis moniales se implicant; vtque simul multis fraudibus ac detrimentis occurritur, hoc sedulo Episcopus curet, vllerorū predia locentur, idque sub hæsta auctio facta; nisi aliter quandoque expedire confuerit.

Ad tuendam etiam clausuram ea cautio adhibeatur, vt neque triticum, neque alia fruges, neque annona in vllis monasteriis, praeterquam monasteriū vsum, & necessitatem aferueretur.

Monasteriū vniuersiusque curatoribus, procuratoribus, patrionis, defensoribus ab Episcopo certa regule prescribantur: ex quibus cognoscant singulas muneras sui partes. Ii vero curatores & id generis ministri ab Episcopo singulis monasteriis, curae sue subiecti, illos non habentibus, constituantur: ita tamen, vt eiusdem Episcopi arbitrio à munera illius curam, & singuli semper amoueri queant.

Bonorum, & iuriuum omnium, ad monasterium quodcumque, etiam regularibus subiectum, pertinentium, inuenientur, probabili forma conscriptum, sex mensum spatio, ad archivium episcopale ab iis, quorum interest, deferatur, ne frau vlo modo fiat, numero monialium ab Episcopo presinito.

Quamobrem si quas etiam alienationes eorum bonorum, iurumque fieri deinceps contigerit, de iis Episcopus certior fiat.

Cum puella monasterium ingredi postulabit, vt locum, vbi profiteri cogitet, illa inspectat, primo studiose, diligenterque cognoscatur, an vere id illius proposition sit, anque illud curiositate tenet; nec propterea per monasteria plura vagari permittatur.

Puella cum ad cetera, tum ad professionem recipiantur monialium suffragii occulte lati. Idque ipsum ex Concilij provincialis primi decreto, quod auctoritate literarum Pj V. Pont. in monasteriis etiam eorundem regularium iuri subiectis, locum habet in monasteriis etiam regularium iuri, ut regis subiectis, plane seruetur.

Vbi religiosus iste, & vetus moniales solemniter veunda mos his temporibus antiquatus est, ad pristinum usum, ex veteri instituto, & ritu reuocetur, dummodo intra monasterium id fiat.

Nemorali cuiusvis ordinis albas, & vestes, altiae indumenta, missa sacrificiis usum dicata, induere licet.

Confessarii, & capellani, item sacerdotes monialium, & ministri præterea, quos illarum cura Episcopus præficerit, quinque sint, nemunus vllum, ne minimum quidem, nec vero esculentia, poculenta ab illis vlo nomine, neque publico, neq; priuato capiant, accipiant, pœna proposta eiusdem Episcopi arbitrio irroganda.

Neque præterea quicquam capiant dono, ea specie, pretextu datum, quod res eiusmodi sint, qua Ecclesiastico usum inferuant, qualia sunt corporalia, purificatoria, indumenta clericalia, sacra imagines, & alia id generis.

Nec vero item aliud manuum opere elaboratum, artificiose conjectum, ab illis accipiant, ac ne laborem quidem, opus, quod in vestibus vel purgando, vel sarcinando, vel reficiendo ponitur.

Cancant item capellani sacerdotes, ne ab vlla monialis priuatim, sed à monasteriis præfecta, aut ab illa, que sacrificia preposita est, munus missas celebrandi suscipiant. Cum qua præfecta, preposita solum, nec vero cum aliis monialibus colloquuntur, tum de rebus scilicet, que ad suum manus solimmodo pertinent.

Idemque hoc de genere toto à monialibus seruetur, pœnam tum illa, tum capellaris proposita, Episcopi arbitrio.

Quibus vero confessariis, capellaniisque sacerdotibus aliquid anni stipendi ac vita sustentanda usum Episcopi permisso dandum videbitur; id omnino certa pecunia summa detur, nisi aliquando Episcopus alter conceferit, nempe loco pecuniae, vel triticum, vel vinum, vel aliquid eiusmodi dari.

Viri aliquot pū, idemque soleres ab Episcopo deligantur, qui festi præsertim diebus, monialium monasteria, etiam regularium iuri, curæque subiecta adeant, forsique vnde pœnificant, si quid contra, quam de illis prescriptum est, fiat, agaturve, anque quisquam sit, qui facultate non imperata, cum illis colloquatur.

Si quando nouum monialium monasterium confiueretur, hoc in primis curabitur, vt nulla beneficia, nullæ specula actione, quam intus monasterii septum pœctur.

Quod septum non simplici pariere, sed ipsis claustris, porticibusque claudatur.

In eius autem septo medio viridarium magna ex parte confitui poterit.

Ad huius forme modum monasteria, que iam adiuncta sunt, quoad eum fieri poterit, accommodari, reconcinari, id Episcopo cura sit.

Minor a vero officia, velutianæ, rotæ, sermonibus præpositarum, eorumque, que non nisi docent, sacrificia præfectarum, & que iis presunt, que manuum industria se exercent, illarum præterea, que scribe, aut ratiocinatoris munere funguntur, & que egrorū ministrant, ab eo, qui electioni præest, vna cum confessore, præfecta, vicaria, & discretis pro eorum menti conscientia, quibus opportunum videbitur, tribuantur. Quo decreto nihil derogatum sit iis monasteriis, in quibus ad huiusmodi officia Capituli suffragiis moniales deligi solent.

Earum officia, que electe fuerint, sunt duorum annorum, aut, in quibus ea esset consuetudo, ad summum trium. Illis cum perfundet fuerint, tantum tempore saltem racent ab officiis; nec in eisdem confirmari possint, à monialibus, nisi grauius causa extiterit, iudicio superioris probata; quietiam eas ante tempus, officio presinitum, inde mouere posse, siad male administrant.

Quae celeste fuerint, quemadmodum earum obedientia postulat, officia suscipiant, & eorum munera sine recusatione humiliter exequantur; que aliter fecerint sine iusta causa, que superiuri probata sit, iure suffragij priuenter, ut neq; ipse alias eligeat neque ab aliis eligi possint, arbitrio superioris.

Prefecta monasterii, tanquam communis omnium monialium mater, ipsarum & corporis, & anima saluti diligentissime consulat; easque studiose admoneat, vt puro corde sed virtus integritatem seruent, & ad perfectionem virtutum omnium contendant, siquidem que religionem suscepunt, nisi ad summum illum gradum pro viribus peruenire conentur, minus sane efficiunt, quam debent, pro vita & ordinis instituto, quod profertur. Meminerit autem sibi reddendam esse rationem iustissimo iudicii erratorum, quacunque moniales eius negligenter, aut culpa admiserint.

In primis vero curet, vt pax, & concordia sororum conservetur, sublatis, quantum ab ea fieri poterit, omnibus disidij ac discordia causis, vt quemadmodum debent, unum corpus, & unius spiritu in eorum sponsō Iesū Christo, perfecto charitatis vinculo colligetur.

Studeat etiam, ut singula suo munere recte fungantur; neq; villa alterius officium occupet, nisi auxiliū causa; idque ipsius iussi, & vt omnia ordine perficiantur, in primis que vt silentium horis ac locis praecrispsit serueretur. Si vero aliquis importunitas, aut re ut verbo, sororum pace perturbata, charitatem violaret; acerrime ab ipsa prefecta, & si opus erit, à superiori etiā monialium puniatur, & eius animo elatio edometur.

Huic autem prefectae, eiusque vicaria, que, illa absente, illius vim, & locum obtinet, moniales omnes omnino obediunt & obseruantiam praeferunt, quemadmodum earum votum postulat.

Quae vero eius in sua neglexerit, neque penitentiā sibi impositam adhibere voluerit, aut superbe & iniurioso respondet, non habita eius dignitatis ratione, aut contumaciter defendendo, vel excusando eam impedierit, quominus illas reprehendat, aut castiget, quo aliquid commiserint; vt, siue contumacie, & insolentiae graves penas pendat, apud superiorēm accusetur ab iis, quas discretas appellauimus; que nisi id fecerint, flagella, disciplina nomine, sibi semel adhibere, & humicibum capere cogantur.

Singulis etiam hebdomadiis prefectora monialium conuentum, sive Capitulum habeat, corrigendi causa moniales pro erratis, quia ipse publice, vel in sursum officiorum munere admiserint, quorū veniam ipso sponte atque humiliter coram omnibus petant, eisque penitentiam imponendi, aliaque adhibendi, que earum instituti tradita sunt ad pias in humiliatae, & sui contemptione continxendas, atque ad virtutes omnes studiose seculandas.

Caveant autem moniales ne penitentiam sibi à prefectora impositam, pertinaciter recusent; neve superioris temporis delicta, sibi inuicem iniquo animo obiiciant.

Quae hoc commiserit, ei hec sit pena, vt statim ad singularium monialium pedes terram exosculetur, sibique flagella nomine discipline adhibeat.

In negotiis paulo grauioribus prefectora nibil decernant, nisi scientibus & consentientibus maiori ex parte discretis, seu matribus consiliis.

In iis vero, que maioris sunt deliberationis prefectora vniuersum monialium Capitulum conuocent; idque ipsi ratum sit, quod maioris monialium parti placuerit.

In omnibus autem tacitis suffragiis caueant moniales, ne suffragiū pilas, vel calculos inter se tradant in manus. Iis, que id commiserint, ea pena sit, vt priuata Capitulo, neque eligere, neque eligi suffragio possint, arbitrio superioris.

Ad suffragia autem de quacunque referenda non admittantur, nisi quadriennium, post emissam professionem in monasterio fuerint commorata.

Discrete probitate, & prudentia ceteris monialibus antecellant.

Neque sint pauciores quatuor, vbi moniales plures non sint quadragesima, quod si plures sint, saltē sex creentur.

Moniales reliquarum sermonibus audiendis eiusmodi proponantur, que etate matura & spectata probitate sint. Haediligerterque suo officio fungantur: & ita loquentibus reliquis adjitant, vt, quidquid tum intus, tum foris dictum, factumne fuerit, ipsa audiant, ac studiose animaduertant. Nec enim quidquam, aut ita secreto proferri, vt eas latet; aut, quod indignum sit Dei ancillis, dici aut fieri patientur: in quo si quidquam secus commissum fuerit earum culpa, vel negligentia, grauissima pena sui superioris arbitrio puniantur.

Nouitiarum curam sola magistra electa, loco a ceteris monialibus separato, habeat: alia præterea nulla.

Hac nouitias in timore & cultu Dei, & in observatione religionis erudit: coneturque & vita exemplo, nullam habeat ansam reprobacionis, assiduisque admonitionibus ita eas insituere in spirituali, & sancta vita ratione; vt progredientes Deo adiutori, perfecta eius ancilla possint evadere.

Quae autem sibi id temere assumperit, vt aliquam ex nouitiis erudit, in ei suffragij adiatur; vt neque eligere, neque eligi possit, quamdui superiori placuerit.

Ianuae septorum monasterii die clausa sint vna saltē clavie; que ab antiquiore ianitrix custodiatur, vt, cum opus fuerit, aperiri possint. Nequaquam autem aperiuntur, nisi duabus ianiticibus presentibus. At noctu duabus clavis diuersis claudantur, quarum altera afferuetur à prefectora, altera vero ab eadem ianitrix antiquiore.

Cum autem ianua aliqua necessaria causa aperiuntur, moniales non audeant eo accedere, vt externum quidquam aspiciant, vel cum vlo omnino aut mare, aut forma colloquuntur. Que id atra fuerit, includatur in cellam, vbi tamdui sit, quamdui superiori videbitur, qua pena etiam plectatur ea, que ianue proposita est, si aut id permisit, aut eiusmodi pecculantiam statim ad superiorēm non deculerit.

Quo tempore mutantur officia; vna aut die moniales maria, ac prudentes presifiant monialium laboribus.

Haed rotam recipiant, que elaboranda sunt; iisq; distribuant, que ad id opus faciendum sunt idonea: quibus perfecti, ea ex eadem rota refluitant iis, quorum sunt, accepta mercede, semper ea presente, qua rota est praeposta.

Nulla præterea quicquam quod elaborandum sit, ne cognitorum quidem, aut affinium, accipiat, que contra fecerit, singulis viciis sibi flagella discipline nomine adhibeat eo loco, quo moniales operibus elaborandis exercentur.

Si que vel morbo, vel iusta alia causa non impedita, pigritia, vel desidia, aut perinacia quadam ab huiusmodi laboribus abstinerit: obsonio priuetur totum id tempus, quo labor non incubuerit.

In loco item, vbi moniales excentur in laboribus, lectio quotidie adhibeatur; qua absolta, inter se conferant, que audierint, certatimque electis vitis, ad virtutes consequendas seipsas cohortentur.

Care laborum magistra, ne sermones, aut cantus profani, aut à monialium conditione, & instituto abhorrentes, infarrantur.

Prefectora, etiam si earum officium sit perpetuum, scribe, ac reliqua, que monasterii bona quocunque modo administrant, fideliter, & accurate eorum rationem prescriptam habeant.

Singulisque tribus mensibus ad Capitulum summatum referant rationes accepti, & expensi; vt omnes, quomodo se res monasterii habeant, intelligere possint. Verum quotannis rationem rerum omnium, quas administrarint, separatim superiori reddant, aut eius vicario, ac si fuerint, monasterii curatoribus deputatis. Que autem aut sibi vindicarint aut perperam perdidarent monasterii bona, superioris arbitrata apercirentur.

Vi autem nulla fraudis occasio relinquatur; in singulis monast.

monasteriis singula capsa constituantur ad hunc usum, ut in illis communis pecunia collocetur; que duabus clavis, iis inter se diuersis, clavis sint, quarum altera à prefecta monasterii, altera à maiori Discreta afferetur. Nec vero capsa aperiri, aut in ea ponere pecunia, aut inde auferri posse; nisi & prefecta, & maior Discreta, & scriba monialis, que eius rationem ineat, interfuerint.

Duabus item clavis, iisq; diuersis, horrei, & ciuius loci, vbi farina afferetur, ostia concludantur: que singula à singulis matribus, ei officio præpositis, custodiantur. Ea autem semper adfit, cum criticum, vel farina importatur, vel exportatur.

Prefecta, & moniales bona monasterii alienare, permittare, locare aut contrahere nullo modo posse; nisi sciente, consente, ac præsente rerum superiore, aut eius Vicario: seruatis item ceteris, que iure seruari debent. Alter contractus irritus, ac nullus sit.

Neque item edificare, nisi consentientibus Superiori, ac ciuiis monasterii curatoribus. Qui operam dabunt, ut id quam minimo sumptu, commode ac decenter fiat.

Quæ preposita sunt cura agrotantium, pias & misericordes sibi præbeant, quanta maxima possint & patientia, & diligentia: ac tales sibi præfert, quales ceteras vellent, si ipsæ agrotarent.

Aegrotis cibis, & medicamenta opportuna à prefectora, & ab electis ad id ministris ita adhibeantur, vt monasterii facultates tulerint.

Prefectora autem charitatis causa eas quotidie visitet, vt, & solatio sit; & melius ab eis cognoscat, ac cureret, que ipsæ sint necessaria.

Si vero aliqua moritur, confessor cum comite, quem Superior approbarit, ingreditur septa monasterii tunc, cum eius corpus ad sepulturam dandum fuerit: pieque ac celeriter, quod eo tempore perfoluendum sit, officio fungatur.

DE PUELLIS AD RELIGIONEM admittendis.

CVM primum puella ad suscipiendum sacrum habitum offeruntur, monialium prefectora parentes, vel eos, quorum cura commissa sunt, admonent excommunicationis, que proposita est a sacro Tridentino Concilio iis, qui suas puellas, vel alienas inuitas cogunt suscipere, aut proficeri religionem. Idem ab eis Superior fiat, cum eius consensus requiretur.

In iis monasteriis, in quibus moniales pauciores sint quinquaginta, duæ tantum germanæ sorores, aut tres, que sint unius generis, ac familiæ recipi possint.

Vbi vero plures sunt quinquaginta monialibus, ibi tres tantummodo sorores, aut quatuor eiusdem familie recipi liceat: si ita monialium Capitulo videatur.

Prefectora, & moniales de puella, earum suffragis ad suscipiendum religionem admittendam, quidquam polliceri, aut Capitulum cogere non audeat; priusquam liberò loco ab Episcopo, aut ab eo, cui ipse id munus delegarit, puella secreto examinata, ac probata, facultatem suscipiendi in eo monasterio religionem scripto consequitur a fieri, consentiente etiam illius monasterii Superiori.

Ab iis autem omnibus prius diligenter inquiratur de moribus, vita, estate, que maior sit duodecim annis, ac de libera & pia voluntate puelle.

Que anno saltem antequam examinetur, & monialium Capitulo admittenda proponatur; propositum religionis suscipienda in eo monasterio, & Episcopo, & monialibus, earumq; Superiori patescerit, ut interim huiusmodi inquisitio maturè fieri posset.

Quo etiam tempore ipso confessori illius monasterii, aut cui Episcopus eiusmodi munus puellas has audiendi commiserit, semel singulis mensibus peccata sua confiteatur, sacrosanctamque Jumat Eucharistiam, ac perspæ moniales in locis collectuatione alloquatur, vt ab eis tum explorari accuratus, tum admoneri melius posse de omnibus, quæcumq; illi agenda, & ferenda erunt religionis causa intra septa monasteriorum, ne vulla inquam tempore conqueri, & incitiam excusare posset.

De puella admittenda ad suscipiendum religionem, ac mox etiam nouitia ad professionem, ferantur tacita suffragia, vt singule moniales, nullo affectu impeditæ, liberè sua conscientia possint satisfacere.

Nec vero huiusmodi puella ad religionem, neue nouitia ad professionem recipiatur: nisi duas ex tribus partibus suffragiorum ruerit.

Puella ad religionem admisso aliter facta, quam prescriptum sit, irrita sit, & nulla.

Prefectora vero, cuius culpa, vel negligencia id factum fuerit, ab officiis administratione submotu, velo etiam ad sex mensis eo ipso priuata esse intelligatur.

Prefectora autem statim de suffragiorum exitu Superiore, admoneat: vt in librum, ad huiusmodi usum institutum, eius nomen, que recepta sit, ab eo referatur.

Cum primum suffragiis Capituli aliqua recepta est, statim omnes vestrum delicias, & inanem ornatum deponat: & nigro vel fuscō vestitu, aut albo, at non serico induatur ea modestia, & submissione: vt omnes intelligent, commando renunciæ: vt D. orligiosè inserviat, quo vestitus semper vitatur, donec in monasterium intraret, & intercedat choreis, & spectaculis in manibus abstineat.

Que vero eo modo, quo diximus, recepta fuerit, monialium vestib; in monasterio indui non posse: nisi sex mensibus, postquam recepta fuerit, idq; concessu Episcopi, & monialium Superioris, quibus liberum sit, vel producere, vel contrahere illud semestre, tempus, quemadmodum eis expedire videbitur.

Tumultus autem euitandi causa, deducatur mane ad monasterium ab intimis propinquis mulieribus, nulla pompa, nullus inuitatu aliorum, & sola introducatur in Ecclesiam interiore monasterij. Missa, audita, & sumpta communione, ceterisq; solemnibus ceremoniis adhibitis, coram reliquis monialibus, à superiori, aut monasterii confessore vestiatur, qui illam adeo grauem, sacramque actionem aliquo ipso sermone prosequatur. Quod etiam in professione seruerit.

Superior, siue confessor hanc cautionem adhibeat; ne puella nouitatem nonem gentilium feminarum imponat, sed sanctarum, que ab Ecclesia celebrantur.

Que puella postquam monialium vestem suscepit, amplius è monasterii septa exire non posse: nisi fortasse nondum professam penitentem in monasterium introisse. Si vero semel exierit, nulla illi imposterum facultas redendi concedatur.

Nouitatem causa ante professionem ex decreto Trident. Concilii nihil monasterio detur, preter id quod necessarium sit ad victimam, & vestitum eius temporis, quo fuerit in nouitiatu, quod totum representari volumus, antequam puella in monasterium ingrediatur.

DE NOVITIIS AD PROFESSIONEM recipiendis.

QUONIAM ex Tridentini Concilii decreto professio ante decimum sextum annum expletum, & ante annum probationis post susceptum habitum facta, nulla est, nullaque parit obligationem; carent Episcopi, ne nouititia illa ante illam etatem, & tempus ad professionem admittatur.

Prefectora autem monasterio trigesinta ante diebus Episcopo significet, quo tempore nouititia professa sit; vt vel ipse, vel si est ab eo, impediturus, aliud, cui ille id negotium dederit, nouitiae voluntatem cognoscat: perspicatque an eiusmodi conditionis sit, quas monasterii illius, & ordinis regulæ postulat: an item monasterium idoneum. Et denique demonstret, quâm grauis ea resistit, quanue multas restrictiones religionis vota requirant: vt ea, antequam ad professionem recipiatur, vinculi vim intelligat, quo se obstringi vult.

Si prefectora id facere neglexerit, eiusdem Tridentini Concilii decreto ab eius officio tam diu amoneatur; quod ad Episcopo videbitur.

Nouititia ne examinetur intra septa monasterii, sed extra in publica eius monasterii Ecclesia, vt libere & fidenter suam voluntatem exponere posset.

Quod vero professione facta, eleemosyna gratia ad profes-

Q. 1. sam

Sancti suscepit dā monasterio datur, id quo tempore puerula religione habuit suū caput, apud virū, monialib. & earū Superiori probatū, deponatur: vt nullo impedimento tū monialib. p̄f̄to esse posse.

Nulla autem renuntiatio bonis à nouitiae fiat; nisi quemadmodum à Conc. Trident. iussum est, facultate ab Episcopo, vel eius vicario permitta, ad duos proximos mēses ante professionē fiat.

Et quoniam, quia moniales professionē facta, velum suscepunt, quotidie sua religiorū diuinum officium dicere debent, nulla ad professionē admittantur, quā congruē legere, & officium dicere nesciat. Id autem experiri debet is, cuius officiū est ea examinandi: qui, se p̄f̄te, eam legere subebit.

Professionē autem, & diei, & anni, quo facta est, in libro ad eum vsum confecto, memoria conseruetur, manu eius monialis, quā scribe officio fungitur: adhibita subscriptione eius, que professa sit, si modo scribere sciuerit; & Superiorū quicā admiserit.

Quo die puerula proficitur, vel monialem habitum induit, in foresteriis, adibusque monialium, ab eius propinquis, & amicis coniuia ne fiant, neve bellaria denur.

DE DIVINIS OFFICIIS, PRECATIONIBVS, ET LECTIōNE MONIALIUM.

CVM ad sanctimoniales valde pertineat laudare aſidue Deum creatorem, conseruatorem, & redemptorem mundi, eidem gratias agere & supplicare, vt sua misericordiam omnibus hominibus ad salutem impetrat; idcirco moniales omnes diu noctu, chorum frequentent: sacrisq; officijs distincte, attente, ab ipsis, & voce, & pia animi affectu celebrandū, interficiunt: illis solum exceptis, quarum prefectoria iuslī impedimentis excusationem accepit.

Adhinc autem singula in initio diuinorum officiorum, congruenti sui ordinis vestitu induit, in suis ac propriis locis, & vñque ad finem perficit: non prius inde discedentes, quam prefectoria, aut vice eius alia, difficius significationem fecerit; nisi necessitate aliud postulante, id eadem permisit.

Soni, cantus, qui honesti, & spiritualis nō sint, colloquia ēr, risus, quicquid p̄terea indignū est domo Dei, & eius divina maiestate, cū qua colloquimur in oratione, omnino amoneantur.

Quocunque autem contra haec, que iussa sunt, aliquid fecerit, prefectoris arbitrio pro modo culpe acriter puniatur.

Et, quia mentis oratio tanto præterior ea, quia solum ore exprimitur, quanto anima est excellentior corpore, p̄s incredibile solatium afferit, & fructum; eosque quotidie novis cumulat munieribus, in Deum quodam modo conuertens: ideo moniales, & velate, & conuerte preter horas canonicas, aliasque orationes, quas ex officio habere debent, quotidie in chorū vniuersitatis conuenient, nisi necessario impediuntur, saltem per horas, mentalē orationē adhibeant: semihora videlicet post matutinum, item post nonam, aut completorium, sublatis ad Deū mentibus p̄s, & salutaribus rebus contemplandis, præsternit vero vitam, doctrinamq; Domini nostri Iesu Christi, atq; eius sancta mysteria studiose meditabundis, p̄sionem videlicet mortem, resurrectionem, ascensum in celum, extrellum aduentū ad iudicium beatorum, gloriam; & damnatorum supplicia; aliaq; eiusmodi, quae ad Dei gloriam, & propriam proximoru, salutem pertineant.

Quoniam vero à Tridentina sancta synodo prohibetur, ne in Choro vel monasteriis septi, sed in Ecclesia publica sanctissimum Christi corpus conseruetur; efficient Superiores, vt eiusmodi decreto vbiq; obtemperetur.

Diebus festis vt otium, à quo mala omnia oriuntur, evitetur, moniales tempus, quod fibi à diuinis officijs, & consuetis orationibus superuerit, in sacra aliaq; lectione conseruant, quae ad Dei & sui ipsius cognitionem eas ducat; viamque monastri perfectionis, & eternae vite, idq; vel separationis, vel coniunctionis faciant; cum huiusmodi lectio iuauit, & fructuosa sit animarū oblectatio; vita correat; ad virtutes inflammet. contra autem inaniū librorum lectio mentes corrumpat.

Quod ne accidat, Superior, aut confessor omnes monasterii libros perspiciat, & recognoscat; singulas moniales in virtute obedientia, sūos proferre cogens.

DE COMMUNI VITÆ VSU, AC PRO- PRIETATE TOLLENDA.

IN omnibus monasteriis, quod ad cibum, potum, somnū, ceterasq; res attrinet, omnes communiter vivant; vt à acro Trident. Concil. decretum est, neq; quidaquam inter eas differat;

aut alia alii preferatur, aut post habeatur, quem ad modum vñrum paupertatis postulat: vt tuum & meum, atq; omnis priuatarum posses, & re, & verbo omnino tollatur, omnis etiam superuacuum, & manus rerum vñs.

Neq; vilasit, que quidquā possideat, aut adhibeat, vt proprium, etiam si ad necessitatē concessum est.

Omnis itaq; monasterii prouentus, cuiuscunq; generis sine eleemosynā etiam, & questus ex laborib; libelli præterea, legata & bona mobilia, & immobilia, quæ testamento relicta, & quæ donationis, vel alia quācā causa obtinuerint, à singulā monialib; ad communē monasterii vtilitatem cōferantur. Prefectoria vero pro sua prudētia, & humanitate ex illis ipsiis eius necessitatē portissimum consulat, ad quām pertinerent, nisi obflare paupertatis votum. Vtq; omnis proprietatis occasio tollatur de monasterii confessore, ac prefectoria, votū paupertatis accuratiū seruandi gratia, monialib; suadere studebunt, vt current omnes vñles lineas, lances, vel pellices, aut cunisū generis in communi loco afferuandas: duasq; ex monialib; quo tempore mutuantur officia ius excutiendis, purgandis, & sarcenādū p̄ficiendas: que etiam sororibus in singulis hebdomadas pro tempore, &, vt vñs feret, eas distribuant, nullāq; vñles apud se habeat, pr̄ter eas, que ad quotidianū vñsum sunt necessaria. Aegrotarum vero vñles, contagionis nomine suspectas, separati custodiuntur, aut apud illas ipsas relinquuntur.

Dona, que singulis mittuntur, ad prefectoriam adserantur: nec vila possit illa accepere, aut ad vñsum adhibere, nisi scient & cōsentiente prefectoria. Que in id omnino incumbere debet, vt ex monasterio vñsum proprietatis, tanq; multorum malorū causam euellat. Neq; cuiq; permittat vt pecunia apud se habeat.

Ter autem in singulos annos, Prefectoria cum discretis cellas & suppellectilem singularum monialium diligenter inquirat, & scrutetur, ne vila quidquā habeat propriū aut plus quam quantum ei ad vñsum vñsum concessum fuerit.

Quod, si quā propriū aliquid tenere deprehensa, aut conuidit, a fierit; ea biennio actua, & passua sit, ex Trident. Concil. decreto; atq; etiam iuxta sua regula, & ordinā cōstitutionē spūniatur. multoq; magis, quæ ex communī. At ex eo, q; alicuius vñli tributum sit, furtim sibi aliquid vindicauerit.

Sipratera, speculum, catellus, vnguentā, aut suffumenta, & huiusmodi inaniū rerum quidquā apud aliquam repertū fuerit; Superior statim id ē monasterio auferendum, & eam apud quam inuentum fuerit, acriter puniendam curabit.

Montalis, sive velata, sive conuerta sit, eleemosynā dare, largiri, aut vendere esculantias res, vestes, aut bona cunisū generis sive finit; etiam si ad vñsum ei attributa sint, aut etiam legare omnino non possit. Que Iesus fecerit, velum cip̄ mens adiutoriū, ac ter se verberibus ad disciplinam affigere cogatur.

In quo tamen integrum sit prefectoria concedere facultatē, cui cōcedi debere iudicārī, aliquid devotionis, ac religionis causa, vel aliquid exiguum elargiendi propinquis, ac bene merentibus.

Ad sonitū minoris campana omnes conueniant ad benedictionem mens, quam prefectoria, vel vicaria, vel ipsiis absentiis, antiquior Discretia faciat.

Deinde loco, & ordine discubentes non prius discedant, quam Deo grātia alia fuerint, que non obedierit, vñ die obſervio priuere: ac postremo loco in mensa sedere cogatur.

Mane, & vesperiā ad primam, ad secundam mensam aliqui spiritualis liber, qui ad religionem incendat, quotidie legatur, omnibus discubentibus, cum silentio & attentione audiētibus: vt vna cum corpore mens etiam recreetur.

Vñiversales moniales, si sibi possit, vno loco dormiāt, & in singulis ēt cellis, si rāta ibi sit copia cellularū, vt oēs capere possint. Cella vñro diu, noctu, aperta sit, vt prefectoria in singula horas inspiceret eas possit. Dato autē signo eundi cubitum, locoq; ubi dormitus, clauso, prefectoria, aut eius vicaria, aut aliqua ex Discritis, omnes cellas visitet, vt, an omnes suis dormiant locis, animaduertat.

De CLAVSURA, ET QVĀ AD EAM TVENTI-
dam aliquā ratione pertinent.

Monialibus nulla quidē nimia diligentia videri debet ad eiusthesauri custodiāt, cuiuscaū propinquis, rei familiari, ac terrenū omnib; terris, curisq; renūtiantes, in septa monasteriū se incluserunt.

Vt igitur sanctum earum propositum, ea ex parte, qua dia-boli insidii maxime patet, communiatur, current Episcopi, vt ad omnes fenestras, vbi colloquendum sit, duo ferrei clatri, seu cancelli constituantur; qui saltē palmo distent, alter ab altero.

Inter virgas ferreas, quibus singuli cancelli compacti sunt, sion plus omnino quam vincia interfit.

Ei possunt.

Sint autem virge ita solida, vt neque facile frangi, neq; fle-tum vero cancello, quo moniales ad colloquendum accen-dunt, ferrea lamina appingatur, qua moueri nequeat: sitq; ex-gui foraminibus, ad audiendi tantum commoditatem perforata, cui linea pannus nigri coloris, lignea tabellis affixus, in-star fenestra, que aperiri posuit, cū erit colloquendum, apponatur.

In ea lamina quadrata fenestrella nouem tātummodo vni-ciarum fieri possit, cuius clavis a prefecta custodiatur: neq; eam fenestrellam aperire licet, nisi quo tempore colloquendum si-cum Episcopo, vel ordinis Superioribus aut cum parentibus, & fratribus monialium, & aliis aucta propinquitate generis coniunctis, aut cum instrumentum aliquod confici, vel sacrum sermonem audiri oporteat.

Quod vero ad huius fenestrella concessionem attinet excepta sint monasteria, quorum moniales vel lege, vel consuetudine ab externis hominibus confici nunquam solent.

Ostia locorum, que collocutioni solum, & intus, & foris, sunt attributa, semper clausa sunt: quorū claves sunt apud antiquis-simam earum monialium, qua audiendis sermonibus sunt pro-posita, nec nisi cum opus sit longiori collocutione, aperiantur. Ceterum ianuæ ex clatrata ianua fenestrella, ianua tamen clausa, rotaria ex rota respondent pulsantibus.

Loca autem intus, & foris collocutioni attributa, cum ibi sint, qui loquuntur, semper patent, vt quinque sint, videri possint.

Ostia, per quæ a septis monasteriis in exteriorem Ecclesiam patet aditus, ad meū muro obstruantur. Si quid in hoc pre-fecte culpa, vel negligencia commissum fuerit, ea, & officio, & velo Superioris arbitrio pruetur.

Omnis fenestra & cancelli, & quicunque locus, per quem mo-niales exterram Ecclesiam introspicere possint, adficuntur, preter fenestrarum, in qua collocata est rota; & fenestrellam ad solum sacra sanctæ Eucharistie sumenda vsum constitutam, ac illam fenestram per quam corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, a sacerdote celebrante elatum absicare possint.

Ea fenestra perpetuo lineo panno contexta sit, quia tantummodo, cum suffollitur sacra sancta Eucharistia, amouetur. Fenestra autem ratio sit eiusmodi, vt sacerdos ex Altari moniales intueri nequeat.

Curent Episcopi, & alii superioris, ne è vicinorum edibus, quicunque illi sint, monasteria inspiciuntur, maximè vero si stratum cuiusvis ordinis aut presbyterorum ades illis immineat: quo cau parietes altius tolli, & nouas adficiari iubent eorum sumptibus, quorum Episcopi, & ii qui monasteriorum curatores sunt, interesse iudicauerint, quacunque, appellatione remota.

Quamobrem etiam secularium Principum auxilium implorent, vt monialibus ab externorum hominum aspectu, & auditu liberis securè per monasterium ambulare liceat.

Regulares viri in posterum, ne in ea loca migrant, neue areas, monasteriis monialium proximas, adficiandi causa emant: vnde monialium aspectus fieri possit. Moniales in monasteriorum adficatione, vicinia regularium virorum edibus, aut iis locis, vnde ipse ab illis inspici possint, in posterum prohibemus.

Aedes proxime monasteriis sanctimonialium, famosis mulieribus nolcentur.

Neue ibidem spectacula, cantus, saltus, ludi, & huiusmodi prophana res, & inane exercitantur: que eas à sacro officio auocare, aut ipsi offensionis causam prebere possint.

Quemadmodum à sacro Trident. Concil. sanctum est, moniali professa nulla ratione è monasterii septis egredi licet, nisi ex causa legitima que ab Episcopo probata sit.

Huiusmodi vero licentia egrediendi nullo pacto permittatur, nisi id gravissima res & summa necessitas postularit; neq; iis monialibus, quibus, nisi ex summi Pontificis concessu egredi fas est. Apostata, fugitiua, & delicti causa cœcta è monasterio, que cum sacro vestitu, aut sine eo vagantur, non sine scandalo

religionis, ab Episcopis ceterisq; earum Superioribus, petito et iam secularium principum auxilio ad sua monasteria redire cogantur: vt ibi dignas pœnas pendant suorum scelerum. Quod si Superioribus in monasteria refutari debere minime videantur, in earum mulierum numerum, quas Conueritas vocant, cum bonis, que attulerunt ad monasterium, adscribantur. Ea aut bona illa mortus, priori monasterio restituantur. Si que monialù in monasterio septa marem aut feminam cuiusvis a-tutis, conditionis etiam matrem, aut sorores introduixerit, tribus mensibus in carcerem concludatur; ei q; singulis sextis se-rijs ieiunanti nibil prater panem & aquam ad cibam & potum adhibeatur, atq; ad annum velum admatur. Eadem panem subeant, quæ rotæ, & ianua preposita fuerint; prefectæ etiam, & quævis alie, quarum consensu id commissum sit.

Quicunque vero clericus, siue secularis, siue regularis cuiuscunq; ordinis, aut lacus cuiuscunq; status, dignitatis gradus, conditionis ipsarum monialium septa interdiu, vel noctu introire ansus fuerit, prater excommunicationis pœnam, quam ex Concilij Trident decreto ipso iure subit; alio etiam gravissimi pœnæ, habita persona criminis, ratione, puniatur. Et si Ecclesiasticus sit, aut beneficia obtineat, suorum etiam ordinum munere ex ordinary voluntate prohibeatur; suisq; omnibus be-neficiis priuetur. Quo decreto excipiunt eos, quibus ob necessariam monasterio eorum operam, & industria Superior septa ingrediendi facultatem, quotannis renouandam, scripto per-misserit. Is autem meminerit subi à Trident. Concil. ius adempsum esse eiusmodi facultates concedendi, nisi in casibus necessariis, ideoq; caueat, ne intus officia moniales obire possint, ad ea praefstanta externi in septa monasterii introducantur. Atq; vt in hac necessitate dignoscenda vna eademq; ratio vbiq; serue-tur, & ille facile concedendi vsu coercetures. Episcopus adhibi-tus in conflitum omnibus monasteriorum Superioribus, etiam regularibus statuat, ac prescribat, quæ opera in monasterio ne-cessarium exterrum ingressum requirant. Quam vero ra-tionem in hac re prescriberit, ea ab omnibus, etiam Regularibus, inviolata servetur.

Intra septa monasterii mares & feminæ cuiusvis generis, etiam si ipsi monialibus inserviant, vel sint atate confecti, nulla de causa nocturne possint, proposita pœna excommunicatio-nis late sententia, quam, & is, qui per noctis aris, & prefecta, que id permisserit, subeat, quibus addantur alia pœna Superioris arbitrari. Neve intus in eisdem septis boves, equos, & iumenta cuiusvis generis alant.

Sic contra fiet, prefecta tres menses ab officiis sui munere amo-ueatur.

Moniales cum nomine externo omnino colloquuntur; nisi is licentiam scriptam, & ob signatam à Superiori monasterii, aut ab eo quem is suo nomine substituerit, atq; in cancellaria Episcopali gratis scriptam attulerit. Que contra id fecerit, pri-ueetur trium mensium facultati loquendi cum externis omni-bus cuiusvis sexus, etiam propinquis, cogaturque singulis sextis se-rijs eius temporis, discipline nomine flagella sibi publicè ad-hibere, & orare eo Psalmo, Misere mei Deus.

Licentia autem, scripto permisso, accipiantur ab iis, quæ ro-te sint preposita, prusque ad prefactam deferantur, quam ille accersantur, que scripto nominata sint. Prefecta vbi scriptum legerit, manuq; & signum eius agnoverit, cuius officium sit facultatem colloquendi concedere, benedictione adhibita, permitit iis, que scripto nominantur: vt cum illa tantummodo loquuntur, qui nominatim descripti sint: idq; ad com-munem collocutionis fenestrellam, non ad ianuam, neq; in Ecclesia, aut alibi, presentibus semper monialibus arbitris, ei muneri prefec-tis. Que vero ad colloquendum accesserint, breui finem loquendi faciant: caseantq; ne tempus, quo nihil est pretiosius, inani, aut inutili sermone consumant.

Non est ferendum, vt moniales, presentim sacris diebus aber-rantes ab oratione, ceterisq; piis exercitationibus, sermonibus minime necessariis tempus consumant.

Idcirco, quibus diebus sumuntur sacra sancta Eucharistia, & quoties dies festi ex precepto Ecclesie celebrantur, tempore etiam aduentus, & Quadragesima, in Vigiliis præterea de precepto, omni denique tempore, cum diuina iuncta officia, moniales cum

externo nemine omnino colloqui possint : nisi necessaria ita posselet.

Moniales vero tam quae audiendi sermonibus praeposita sunt, quam illa, qua loquentur : ne monasterium absurdis, & inanibus rumoribus compleatatur, cum nemine omnino communicent, que ab externis acceperint : nisi cum praefecta, si eis expedire videbitur, ut aliqua ad eam referantur.

Vigilient praefecta, & que sermonis, audiendi praeposita sunt, ne quisquam colloquendum cum monialibus accedat, simulatio eius nomine, quiscripta licentia nominatur. Quid si à quaque commissarij fuerit, is ab Episcopo : qua vero cum colloquata fuerit, & que scientes permiserint, à suo Superiori, harum constitutionum prescripto, graui pena eorum arbitratu afficiantur.

Quicunque vero clericus sive secularis, sive regularis, cuiuscunque ordinis, aut laicus cuiuscunque status, dignitatis, gradus & conditionis ad monialium monasteria accesserint, & cum earum aliqua, non impetrata, ut prescriptum est, colloquendi facultate sermonem habuerit, grauitate puniantur.

Hoc autem editio, neque patres, neque fratres teneri volunt, quibus non impetrata illa colloquendi facultate, sed seruitus ceteris regulis, hanc ipsa de latib, cum filiis & sororibus tantum colloqui, non tamen septa in quam ingredi licebit.

Nemino omnino ; neque facio, neque prophano, nequemari, neque scemina licet adire monasteria monialium docendi causam, quem figuratum vocare.

In ijs tamen monasterijs, in quibus non in exteriori Ecclesia à secularibus, sed intus à monialibus organo sonatur, permittere poterit Superior alicui viro, moribus & etate ab Episcopo probato, ut foris ad senestellam colloctionis monialem organistram tantum ionandi artem edoceat, si in eo studijs generale plus proficer necesse habeat.

Hac autem intento, ad ipsam senestellam discens, commorabitur : cui semper assident duo ex quae audiendi sermonibus praeposita sunt.

Que contra fecerit, sive praefecta, sive alia, velo priuetur, alijs praterea pars afficiatur arbitratu superioris.

Organum aut in posterum ne constituantur, nisi locus in quo appeti solet, Superiori iudicio ante probetur.

Prohibentur etiam moniales ipse intus, aut per alios foris sonare musicis instrumentis, prater organa & harpichordium, quo organo sonandi discitur.

Neliceat monialibus depositi, aut custodia causa, in monasterio habere pecuniam, gemmas, vestes, aut eius generis res villas cuiusvis personae, nec vix quidem florum aut fructuum.

Quod si que in praefecta habeant, ut omnia incommunicis causa tollatur, ad tres menses, quibus debent ea restituunt.

Contumacibus, aut negligentibus pœna sit : praefectis, officijs catena veli solvi.

Moniales ne animi quidem relaxandi causa, secularium vivili, aut muliebri vestiti vrantur, cum dedecat Dei famulas, vestes ab eis professione alienas, induere. Verum, decoro semper seruato, omnium & temporum, & actionum, permittente praefecta, honestate, & quemadmodum sacras Deo virginis dicit, animum remittente licebit.

Moniales etiam ne offulas, aut cetera huiusmodi conficiant donandi gratia prohibentur : propter temporis iacturam & sumptum, qui in eis impenditur. Que contra decretum aliquid commiserit, vel permiserit, Superioris arbitratu punitur : maxime vero in praefecta animaduertatur.

Nulli moniali sit ad quemquam secretò litteras scribere, prater Superiorum & Episcopum, si de aliqua graui re efficit ad monendus.

Negat se missas litteras aperire, & legere nisi praefecta prius eas coram vicaria legerit : aut se presente legi inserviat.

Que contra hanc legem aut scriperit, aut accepit litteras, perdito mensis sua cella pedem non effeat : & singulis sexis feris ita ieiunare cogatur, ut tantum pane & aqua reficiatur. At, si ea littera suspicione aliquam criminis haberent, ea ad quam scripta fuerint, prater predicationem pœnam, sex menses, & facultate loquendi ad senestellam monialium colloctionis, & velo priuetur.

Verum ne praefecta falli possit, factis ei litteris ostensis, que alias sint ab acceptis, & ab illis, per quas responsum est : que rota proposita fuerint omnes accipient litteras, quae ad monasterium peruenient, easq; statim ad praefectam afferent, à qua etiam litteras à monialibus scriptas, accipient clausas, & obsequias eorum eadem ipsa. Quas deinceps nunc sex menses tradent.

DE CONVERSIS.

Omnes, minimum quadragesima annos natu, & Superiori probatis, facultas sit exundi septis monasterijs, propter negotia monasterio necessaria, permittent tamen praefecta, quiescere, exundum fuerit.

Cui etiam liberum sit, eis si ita videbitur, intra septa semper retinere, q; vt faciat, si modo possit, ea vobementer cohortamur.

Ad funera autem ne prodeat, nisi quae ordinis sunt mendicantibus.

Exentes vero bina prodeant, neq; longius discedant, altera ab altera, quām vise inutem apicere, & audire possint.

Quibus sex vrbe egredi contigerit, semper in eodem lecto somnum capiant. Cauentq; ne in cuiusquam fama persona domum introcent, etiam illa de monasterio bene merita fuerit.

Neue in domiciliis, vbi alia honesta mulieres non habitent, pernoctent. Neue literas aut mandata clam perferant.

Aut quidquam inane monialibus renuntient, quod foris viderint, aut audierint.

Delinquentibus pœna sit carcer, aut etiam grauior arbitra-
tu Superiori.

DE PUELLIS SECULARIBVS, QVÆ IN monasteriis educantur.

Puella seculares cuiusvis generis, conditionis & etatis, qui nunc in clausura monasterijs educationis, aliae causa comorantur, post annum ex monasterio exire cogantur, nisi omnibus suis prædictis, quae ad suscipiendam religionem, monasterij institutis, Trident. Concil. & harum constitutionum decretis requiruntur, monachalem vestem sumere voluerint. Episcopi tamen facultas permititur probabilis de causa prorogandi tempus suo arbitriatu, conuentiente Superiori regulari in ijs monasterijs, quae ei subiecta fuerint.

In posterum puella, educationis causa, in monasteria necipiatur sine licencia scripto permissa, ab Episcopo, ac Superiori regulari, si ei subiectum fuerit monasterium, cuetiam prius adcesserit scriptus Metropolitani confensus.

Hec autem licentia non concedatur puellis, quae habeant, à quibus regi, & educari commode possint : aut ijs que decimum annum non compleverint, aut maioribus quindecim annis.

Quae semel excentur monasterio, amplius aut in illud, aut in vnum prater alium admitti non possint : nisi cum moniales fieri voluerint. Huiusmodi autem puelle nigri tantummodo, aut fuci, vel albicolori vestes, non fericas, adhibeant. Nullo praterea in acquisto ornamenti genere viatur : ne sit concimata : neue habent inutiles, nec monilia : aut eius generis delicias.

Cum propinquis, alijsq; externis ne colloquiantur : nisi eisdem seruatis, quae supra de mortalibus eo in genere decreta sunt.

Dormiant, cibum capiant, versenturque loco separato à monialibus, ijs excepti, quae ipsi regendis, & instituendis praeposita sunt : cum nulla que moniali consuetudinem habent, praterquam in Ecclesia, cum Missa, aut diuina officia celebrantur.

Puellarum alimenti, & educationis causa quotannis monasterio non minus solvantur triginta aureis : cuius pecunia dividuntur in singulos sex menses representetur. Quod si ea pecunia per ipsos sex menses non numerata fuerit : puella ad suos remittantur, quos magistratus monasterio omnino satisfacere cogant.

Quacunque ex ijs puellis monialis fieri voluerit, ad propinquos suos mittatur, aut ad eos, qui ipsi curam habent, apud quos saltus per mensem maneat : priusquam ab Episcopo : aut ab eius ministeriis examinatur, idque, ut facilius, ac melius eius libera volunt asquiri, & explorari possit.

Puellas vero domi sua foris viventes, neque literas, neque vlam omnino artem monialibus docere licet : ne ad senestellam, quidem, aliae colloctionis loca, quod, si id monialium praefecta, quouis modo permiserit, semestri administrandi officio priuetur.

DE CONCIONATORIBVS, CONFESSORIBVS, VISITATORIBVS & CAPPELLANIS.

Qui monasterijs presunt, declos, prudentes, ac pios concionatores adhibeant : qui bis saltem in singulos menses

Cap. XLVII. Sacrarum virginum cætus, leges, gubernatio.

461

Menses ad cancellos colloctionis monialium, vel ad senescalas Ecclesiæ. Dei verbum prædcent, easq; erudiant in omnibus, que ad Dei cultum, & sempiternā salutem consequendam pertinet.

Cœcionatoribus autem ne liceat cum monialibus separatum colloqui, nisi eis à Superiori monasterii licentia permittatur.

Præficiuntur etiam ammonialibus confessores, & etate proue-
cti, & prudentes, & Deum timentes, qui semel saltem in singulis mensibus audiunt peccata monialium: eisque sacraficiam Eucharistiam administrant: quemadmodum sacram Tridentinum. Concil. debere confitit.

Nemo Regularis peccata monialium posset audire; nisi prius à generali Capitulo, aut sui ordinis Generali, aut eo absente, ab ipsius Vicario generali probatu fuerit: cuius rei fidem fecerit Episcopo eius loci, utb; fuerit monasterium, aut eius Vicario omnes monialium, & seculares & regulares confessores, confecto biennio, aut ad summum triennio mutentur; nisi iusta aliqua, aut necessaria causa Episcopo, aut eius ordinis generali, si Regularris subiectum sit monasterium, postulare videatur, ut illis tempus prorogetur.

Iudem monasterii septa ingredi non possint; nisi id eis à Superiore aliqua de causa concessum fuerit: excepta causa administrandi sacramenta agrotis monialibus; cum graui & periculo morbo laborant.

Quod tempore dumi intra septa cōmorantrur, eos duo aut tres moniales, quæ at ate cateris presteret, comitentur. Eadēq; oī prosequantur, quicunque septa monasteri introierint, etiam Superiores, ac visitatores, facta prius significacione sonitu minoris campanæ monialibus se recipiendi. Quam consuetudinem nisi prefecta seruerit, officio moueat Superioris arbitrio.

Confessores in monasteriorum locis, quos foresterias vocant, cibi capienda causa non morentur, nisi confessionis tempore.

Neq; tum etiam ibi noctu cubent, nisi cum aliquo ex monialium numero mors infaret, ut præsto esse possint administrandi sacramentis, & reliquis pietatis officiis; aut cum propinquum monasterio domicilium non habent: ut in multis monasteriis quo sunt in diœcisi.

Nemini autem confessori seculari aut regulari aſſidue habitate liceat foris in foresterijs, & edibus monialium; aut eorum sumptibus ibi vivere, nec si in iis locis dormiunt, que monasterium attingunt, senestre, aut rota sint. Et si sunt statim muro obruantur; ut nihil à monialibus, quod in eo loco agatur, aut dicatur, aperte aut audiri posat.

Clari lamina, & linea rela feneſtelle loci eius loci, vbi moniales confitentur, ita compacte cohærent, ut remoueri non possint: & inde tantum undiri, aperte autem nullo modo possint.

Qui vero confessores in iis deliquerint statim & officio priuenient; & faciliter cum adeundū illud monasterium, tum diuina admittantur eti arbitrio superioris admiratur.

Eandem ponam subeant omnes Regulares, & alii cuiusvis generis clerici, qui cibum aut somnum capient in locis colloctionum, ac foresterias monialium: aut munera alii moniali, que secundum arctoriu cognationis gradu coniuncta non sit, dederint, aut ab ea accepterint.

Superiores tamen suo arbitriatu, cum illis colloqui, & in foresteriis vesci & cubare possint, quo tempore visitant monasteria: statim ibi fratrum sui ordinis monasteria non habeant. Quæ si sunt, apud eos duocari debet, neq; gravae esse monialib.

Idem pecuniam, munera, aut premia à monialibus ne accipiunt, quo illa aperè intelligent in eiusmodi visitatione tantummodo ab eis consulti Dei glorie, & monialium saluti.

Liceat vero iis Superioribus, qui premuntur inopia, sumptu monialium vivere, cum eis visitant, aut aduent alia de causa, que ad ipsarum utilitatem spectat.

Regularibus, qui fratres sint monialium, permisso Superiorum, quemadmodum supra dictum est, semel in singulos annos tum foresteribus monialibus tantum colloqui liceat, idq; presen-
tibus iis que colloctioni prepositi sunt, quod s. filii aliquos secum adduxerint, iti cum monialibus omnino ne colloquuntur, preposita ea pœna, que superioris colloquentibus sine licentia est constituta.

Socii confessorum Regularium sint etate prouecti, & superiores suo probati, neque cum vila monialicolliqui possint, nisi

cum praefecta, & rota, aut foresteria preposita, si quid opus sit confessoribus tum, cum peccata audiunt, eius de pœna periculo.

Præterea Superioris ex decreto sacri Trident. Concil. quotannis idoneum confessorem extra ordinarium monialibus sibi subiectis exhibeant. cuiuscaem, ut viuere & confiteantur; vt, quæ huicmodi indigent medicina propter aliquem occultum animi morbum, neq; ipse eam postulare, aut recipere ab usuritate confessore vñquam audenter, liberius mederi suis malis possint: ac diaboli laques evadere, vna cum reliquis confessori nouo sua peccata confitendo.

Sacerdotes, qui in monialium ecclesiæ publicis rem diuinâ faciunt, bene audiunt, & bonis moribus sint: & ab eo etiâ approbat qui monasterio præsideret.

Ex quib; qui à monialibus mercede conducuntur, non ab illis sed à Superiori, aut eius iussu à confessore monialium delegantur.

Qui, nisi eis facultas scripto concessa sit, cum monialibus ne colloquuntur: iustumq; causa sacrificie presunt; quibuscum ad rotam Ecclesiæ, quam breuisime loquantur de his tantummodo rebus, qua ad Missam sacrificium sunt necessaria.

Ne magnifici & sumptuosus apparatus hanc, cum dies festi Ecclesiæ monialium celebratur: sed piac modesti; & quæ religionem, non inaneum aliquam speciem praeserant.

Quo non admittantur musici, figuratum catum, aut quodvis musicum instrumentum adhibentes.

Prefecta monialium neminem ad monasterii famulatum & procuracionem admittat, cuius etiâ & mores earum superiori probati non sint.

Eodem etiam Superioris sit approbatio eorum, qui nunc monialibus inserviant. Quo in numero medici, tonores, furno aut pistriño prepositi, cateris, omnes intelligantur, quibus in monialium septa introeundum sit. Qui monasteriis procurent, quotannis sua administrationis rationem reddant iis, quos diximus; & ad duos mensis bonis prædictis caueant cancellaris episcoporum, se fideliter ratione reddituros sua administrationis. Quid si facere neglexerint officio privati ceantur.

In parochialibus ecclesiæ, que monialum monasteriis annexæ sunt, perpetui Vicarii, ex formula Trident. Concil. prescripta, ab episcopis constituantur.

D E P R O P R I A R E G U L A , E T C O N S T I T U T I O N I B U S H I S A F F I D U C E L E G E N D I S .

QVIAMONIALES, que professa sunt, non solum Dei, & S. Ecclie prescripta; sed etiam sua regula, & ordinis leges, & instituta servare debent, opera pretium erit, illis sua vocationis & professionis debitum officium in memoriam quam sapientiæ renouare.

Ideo in virtute sanctæ obedientie præcipimus, ut in singulis monasteriis ab aliquo moniali, cateris professis audientibus, quotidie legatur saltem caput unum constitutionum regule, aut ordinis, cui adstrictæ sunt.

Causa lectionis initium fiat à primo, & ita procedatur ad extremum; ac deinceps ad primum caput redeatur: ut eodem ordine, ac progressionis seruata, nunquam sacra exercitationis huius vñus intermitteatur. Præterea basetiam constitutiones frequentes legi iubemus, vt ex crebra salutarium preceptorum commemoratio moniales in obeundo sui munere diligenter enendant. Qua in reprobata monens, ut cateras ad summam legum observationem non minus exemplo suo inuitet, quam auctoritate compellat.

Deniq; præcipitur omnibus monialium confessoribus, ut illis vñuersis semel legit, & explicent omnia hec decreta: quæ in vulgarem sermonem converta, ad communem proximæ virilitatem primo quoq; tempore curabimus edenda, eaq; ut omnino, quemadmodum debent, serucent, vehementer cohortentur.

Quæ moniales arctoribus constitutionum reguleq; vinculis adstrictæ viuant: non ies est animi nostri sensus, ut ab illis suscepta vita inßtitutus discedant, sed vna cum iis hec quoq; decreta ab illis seruari iubemus.

Hæc ex sanctissimi, prudentissimiq; præsulis instituto adducere volui, ut formam habeant Prælati, ad quam monasteria reformat: cum tamen non eadem omnibus locis, temporibusq; conueniant, omitti nonnulla

Q. 3

nulla, addi alia, prout ad diuinam Maiestatis aeternam gloriam, animarumq; salutem, & populi pietatem conueniens esse prudente, maturoq; zelo iudicauerint.

C A P V T XLVIII.

Epilogus, & cohortatio ad clerum ut perfecta Evangelicorum preceptorum observationi studeat.

*Calamitas
assidua mo-
nito.*

*Omnes mo-
nendis sunt;*

*In causa Dei
omnes quo-
dammodo
pare.*

NVnc superuacuam quidem esse exhortationem meam temporum calamitatem ostendunt, quae adeo graues sunt, frequentesque, vt si quis ad earum pulsum obduruit, omnem quoq; orationem exclusurus videatur; quem enim commoueant verba, immotum ad verbora? si quis vero mala illa quae patimur, merito accidere, & clades peccatorum comites esse intelligit, nō opus est verbis, vt effugere conetur, sat virium habent ipsa exitia ad metum sui incutendum. Nec magnitudo & dignitas episcoporum ea est, vt non erres a priuato indecorum censeatur. Rogandi, monendi, docendi, obiurgandi sunt omnes, qui officio desunt, ne securi malis suis indormiant, monendi, qui officio funguntur, vt pergent. Nullius altitudi est extra lapsum, nemo extra periculum, id eo cunctis circūspectio est inculcanda. A primā sede quā à nemine iudicatur, vsq; ad ultimā capellaniam, quā neminem iudicat, non est sanitatis securitas, & in omnibus quotidie se vitorum, quasi februm tentamenta exerunt. Quin frequenter lumina fastigia dignitatum summa via ob felerunt, hinc ex celo grauiores ruinae, totius corporis contritu facēt, & potentium potentia tormenta. Quid igitur faciam: maiores rogabo vt patres, vt dominos, pares vt fratres. Quanquam omnes dum de anima periculo agitur sumus pares; dum omnes ignoramus, quid de le mali, quid de alijs boni aeterna lapientia, altitudine iudiciorum suorum decreuerit. Imo qui censemur, minore sunt, qui censem maiore, qui plures habent causas pereundi, tot videlicet. quot anima eorum negligentia perire possunt. Stent igitur omnes, & officia sua, martyrumque & confessorum vitam intueantur. Pugnarunt illi, & ne peccarent, contra tormentorum vim, acerbitatemq; steterunt; quomodo vero nos eorum filii successoreq; dicemur, si nos monitiones, penaeq; à peccato nō deterrent, cū eos ad peccandum nec promissa alicere, nec supplicia impellere potuerint? Venient Episcopi, Sacerdotes & Diaconi, alij ad aeternum Dei tribunal, veniam & nos; illorum cicatrices, & vulnera nostram malitiam potentissime accusabunt. Illis Dominus dicit. Confessio vestra quanto in passione fortior, tanto clarior, & maior in honore est. Crevit pugna, crevit pugnantum gloria. Nec retardaties ab acie tormentorum metu, sed ipsis tormentis magis est ad aciem provocati; fortes & stabiles ad maximū certaminū praecepta deuotione prodigiis. Ex quibus quodam iam comperti coronatos, quodam vero ad coronam victoria proximos, viueros auem, quos agmine gloriose career inclut; pari ac simili calore virtutis ad gerendum certamen animatos, sicut esse oportet in diuinis casis milites Christi; vt incorruptam fidei firmatatem non blandi & decipiunt, non mine terrant, non cruciatu ac tormenta detincent, quia maior est qui in nobis est, quæ qui est in hoc mundo. Nec plus ad deiciendum potest terrena pena, quam ad ergendum tutela diuina. Probata res est certamine fratrum gloriose, qui ad tormenta vicependa ceteris duces facti, exemplum virtutis ac fidei praebuerunt, congregati in acie, donec aies succumberet victa. Quibus ergo vos laudibus praecepit fortissimi fratres? robur pectoris vestri, & perseverantia fidei quo praeconio vocis exornem? Tolerasti usq; ad consummationem glorie, durissimam quaestionem, nec ceſſisti supplicis, sed vobis potius supplicia cesserunt. Finem dolorum quem tormenta non dabant, corona dederunt. Lanien a grauior ad hoc diu perseverauit, non vtstantem fidem deiceret, sed vt homines

Dei ad Dominū velocius mitteret. Vedit admirans presentium multitudine celeste certamen, certamen Dei, spiritale certamen praelium Christi: stetisse seruos eius voce libera, mente incorrupta, viriute diuina, teli quidem secularibus nudos, sed armis fidei credentes armatos, steterunt torti torquentibus fortiores & pulsantes ac laniantes vngulas, pulsata ac laniata membra viscerunt. Inexpugnabilem fidem superare non potuit se ueniens die plaga repetita, quamvis rupta compage viscerum, torquerentur in servis Dei iam non membra sed vulna. Fluebat sanguis qui incendium perfectionis extingueret, qui flammas & ignes gehenna glorioſo cruce sopiret.

Quia nobis excusatio reliqua fuerit, si victos nos, & cupiditatibus fractos, vitijs contaminatos dies illa conficiat, que retributionē omnium actionum spectabit? Mirabuntur nos tam degeneres nostri maiores, quia sine violencia & hoste prostratos fuisse intelligent. Leges à te latas, leges diuinas, leges Ecclesia tuò sanguine sanctitas, nobis graues fuisse obstupescet. Grauem sacerdotib⁹ esse cœtitatē, sobrietatemq; monstrō habebut, rot milia virginū, quæ exquisitissima tormenta pertulerunt, ne pudicitiam violarent.

Caput est salutis in Ecclesia ad veteres canones omnia referre, veteres imitari. Monet suos episcopos hac de re S. Carolus Borromaeus oratione ad primam Synodum Mediolan. Morum autem disciplinam faciliter refutemus, si qua ratione, quibusne factis primum constituta, diu, & conseruata est, eandem nos in refutacione adhibebimus, illorum vestigia persequentes, qui hanc bonorum amplitudinem nobis, Deo auctore, sua virtute pepererunt. Propriam nobis quæ quo, Patres, illorū vita, sanctitatem, & admiratione sui officiū sapientiam. Erat integrī, casti, simplices, modesti, humiles, bene morati, in oratione & lectione assidui, sive desipientes, in aliena salutis cura & cogitatione desixi. Consilio & opera benigni, hospitales, in domestico cultu & virtutē partit, in aliis benefici & liberales, erant vigilantes super gregibus suis, vineam Domini summa diligentia, & labore coletes & custodiunt. Pascebant assidue oves sibi commissas, triplici satiatis cibo, verbo, exemplo & sacramentis, moris quoq; vt imitatores summi Pastoris Christi, qui pro vniuerso grege suo angarem, & viam profudit, ipsi pro suarum oviū incolumente quenam excipere labore, subire omnes casus, omnem vim atq; iniuriam perferre, deniq; vt bonus ille pastor Euangelicus animam suam pro oviū ponere non dubitabant, nullum inde huic vita fructum expectantes, vt maximos cœlestis retributionis fructus consequerentur. Hec si, vt debemus, Patres, ante oculos habebimus, facile intelligemus, quid in refutacione Ecclesiastice discipline nobis sit hoc tempore agendum. In quo ilud etiam animaduertendum est, vt quemadmodum in conformanda refutienda ag morum disciplina exordiam amittit. Hec officia si quo debemus studio, præstiterimus, parut projectio negotii erit, sedare controvensiones, id quod nobis Tridentina synodus faciendū proposuit. Nā sublata cupiditate, quæ est omnium radix, & semon dissensionium, facile præsentis temporis discordias cōponemus: nullumq; in posterum dispendi locum cuiquā in prouincia nostra relinquemus. Quare ad piam hanc, necessariamq; munieris nostrī curam ac diligenciam, Patres, toto pectore incumbamus: hoc acceptabilis tempore, hac die salutis, quā seicit Dominus, emitamur, vt quantū cōsilio, opera, actionibusq; Spiritu S. duce, & moderatore possimus, tantum ad coniungendam communis prouincie incolumentem afferamus.

Hoc exigit à sacerdotibus vniuersis orbis, qui non modo animas illis cōmisit, sed honoratos in iuper opulētolsq; esse voluit. Hoc Deus Ecclesie plantator, & animarū redēptor, ne vestra incuria percaet, pro quib⁹ Christus mortuus est. Hoc hæretici, qui clericorū vitis offensi à religione & veritate diuortium fecerunt, atq; etiamnū candem perfidie causam prætexunt.

FINIS LIBRI SEXTI.

POLI